

עין משפט
גר מצוה

גד:

מקום שנהגו פרק רביעי פסחים

מסורת הש"ס

כא א ב מ פיה מהל
 מעט הל' י סמ
 עשן חמץ ט טושי' לוח
 מי חקטן ספי' כ:
 ג (מי' ז' מ' מהל' תענית
 יא יל' טושי' אר"ח ט'
 חקטן ס' י:
 כב ד מי' פיה מהל'
 תענית חמץ טושי'
 טס ספי' ה:
 טג ה מי' מהל' ג' הל' ז'
 וסמ' טס טושי' י'
 אר"ח ט' חקטן ספי' כ:
 ז (טושי' אר"ח ט' חקטן
 ספי' ו):
 ז (מי' ז' מ' מהל' תענית
 הל' ד טושי' אר"ח ט'
 חקטן ספי' י):

אין תענית ציבור כבבא אלא תשעה באב. פ"ה לאכול מצדוד יום
 ולאקור במלאכה ופאר חומרי האמורים שם וזו"ה תשעה באב
 מי הו' תענית ציבור לאקור במלאכה וז"ל דה"ק אין תענית ציבור
 כבבל אפילו במקום שלא נהגו לעשות מלאכה: אין בין תשעה באב
 איום הכפורים. הא דלא חשיב מלאכה
 שומר בתשעה באב במקום שנהגו
 גראה לר"י משום דבסופא מסיק לה
 לשריפת מלאכה גבי אין בין ט'
 באב לתענית ציבור והא דלא חשיב
 חילתה ועילה דליתא לא באב
 דלקמן משום דבביתא לא אירי
 אלא במידי דליסור ויהימ: ויהימ:
 לאו דרשי בין השמשות דיריה.
 מימה לר"י אמאי קמי גבי
 יוה"כ ספיקו הא אפילו ודאי יום
 אסור דמוספת יוה"כ דלורייתא
 ומילן דנקט ספיקו לאשמעינן
 דבט' באב אפילו ספיקו מותר ט':
 לקביעא דירחא. אין לפרש
 כגון בני כבל שאין
 יודעים מתי הוקבע המודש בא"י
 שהיו לריסם לעשות יוה"כ שני ימים
 דנהדיא אמר בסוף פ"ק דר"ה דף
 כה. שאין עושין אלא יום אחד אלא
 ה"פ ספיקו אסור אם משתק אפילו
 בא"י מתי הוקבע המודש כגון
 שמהלך במדבר עושה ב' ימים כדון
 כל ספיקות דלורייתא דלולין
 לתומרל הקשה רשב"א דמשמע
 דקביעא דירחא הן חלוקין הא לכל
 דבריהן שאין והא יום הכפורים
 חוספתו אסור וע' באב חוספתו
 מותר ומיך ר"י דלא מיירי אלא
 דנדרים דשיבי תענית עתמו:
 והאמר ר' יוחנן ידואי שיתפס
 ב' היום. א"ע"ג דר'
 יוחנן איירי דוקא כספק לא התפלל אל
 ודאי התפלל אסור להתפלל כדמוכח
 כפי שמתו (נדבסת כה). דקאמר
 לאי התפלל ספק לא התפלל אל
 יתפלל ור' יוחנן אמר ולואי שיתפלל
 כל היום וקאמר אם התפלל ומלא
 ציבור מתפללין אם יכול לתדע דבר
 שנתלמו חזור ויתפלל ואם לאו
 אל יתפלל מ"מ ספי' שזיר כיון
 דר' יוחנן על הספק מחייב להתפלל
 אי"כ תשעה באב דדמי לתענית
 ציבור כדמה דברים ותענית ציבור
 איכא תפלה ועילה בט' באב שמי
 יתפלל ומשני היום חובה והבט רשות
 פי' לא לגמרי רשות אלא לאו חובה
 הו' אלא מנזה מיהא איכא:
 קולי

בגדו של אדם הראשון ת"ר (שבעה דברים
 מכוסים מעוני אדם אלו הן יום המיתה ויום
 הנחמה ועומק הדין ואין אדם יודע מה בלבו
 של חברו ואין אדם יודע כמה משתחרר
 ומלכות בית דוד מתי תחזור ומלכות הייבת
 מתי תכלה" ת"ר ג' דברים עלו במחשבה
 ליבראות ואם לא עלו דין הוא שיעלו על
 המת שסיריה ועל המת שישתכח מן הלב
 ועל התבואה שתרקב וי"א על המבצע
 שיצא: מתני' "מקום שנהגו לעשות
 מלאכה בתשעה באב עושין מקום שנהגו
 שלא לעשות מלאכה אין עושין ובכל מקום
 תלמודי חכמים בטלים רשב"ג אומר דלעולם
 יעשה אדם עצמו תלמודי חכמים: גמ' אמר
 שמואל "אין תענית ציבור בבבל אלא
 תשעה באב בלבד למימרא דסבר שמואל
 ט' באב בין השמשות שלו אסור והאמר
 שמואל תשעה באב * בין השמשות שלו
 מותר וכי תימא קסבר שמואל כל תענית
 ציבור בין השמשות שלו מותר והאנן "תנן
 אוכלין ושותין מבעוד יום למעוטי מאי לאו
 למעוטי בין השמשות לאו למעוטי במחשיבה
 נימא מסייע ליה אין בין תשעה באב ליום
 הכיפורים אלא שזה ספיקו אסור וזה ספיקו
 מותר מאי ספיקו מותר לאו בין השמשות
 לא כדאמר רב שישא בריה דרב אידי
 לקביעא דירחא הכא נמי לקביעא דירחא
 דרש רבא יעוברת ומניקות מתענות
 ומשלימות בו כדרך שמתענות ומשלימות
 ביום הכיפורים "ובין השמשות שלו אסור
 וכן אמרו משמיה דר' יוחנן ומי אמר ר' יוחנן
 הכי והאמר רבי יוחנן תשעה באב אינו
 בתענית ציבור מאי לאו לבין השמשות לא
 למלאכה מלאכה הנינא מקום שנהגו
 לעשות מלאכה בתשעה באב עושין ובמקום
 שנהגו שלא לעשות אין עושין ואפילו
 רשב"ג לא אמר אלא דכי יתיב ולא עביד
 לא מיהוי כיוהרא אבל מיסר לא אסר אלא
 מאי אינו תענית ציבור לתפילת נעילה
 והאמר ר' יוחנן "ולואי שיתפלל אדם
 ואיבעית אימא כולו אינו תענית ציבור
 לעשרים וארבעה רב פפא אמר מאי אינו
 בתענית ציבור אינו כראשונות אלא כאחרונות ואסורה מיתבי אין בין
 תשעה באב ליום הכיפורים אלא שזה ספיקו אסור וזה ספיקו מותר מאי
 לקביעא דירחא הא לכל (ה) דברים זה וזה שוין מסייע לרבי אלעזר דא"ר
 אלעזר אסור לו לאדם שיושיט אצבעו במים בתשעה באב כדרך שאסור
 להושיט אצבעו ביום הכיפורים מיתבי אין בין תשעה באב לתענית
 ציבור אלא שזה אסור בעשיית מלאכה וזה מותר בעשיית מלאכה במקום
 שנהגו הא לכל דבריהם זה וזה שוין ואילו גבי תענית ציבור תניא "כשאמרו
 אסור ברחיצה לא אמרו אלא כל גופו אבל פניו דיו ורגליו לא א"ר פפא
 חנא

הנהגות הב"ח

(ה) נמי לכל דבריהם זה היה שוין:

גליון הש"ס
 נמי ביה"ט ש"י מורה
 עין עירובין מה ע"ה
 מדיה יא חמץ מוריס:

רבינו הגנאל

ה"ר שבעה דברים מוכיח
 מבני אדם. וזה מיהו
 ויום נחמה ועומק הדין
 ואין אדם יודע מה
 בלבו של חברו ואין
 אדם יודע כמה משתחרר
 ומלכות בית דוד מתי
 תחזור ומלכות הייבת
 מתי תכלה" ויהימ:
 לאו דרשי בין השמשות
 דיריה. מימה לר"י אמאי
 קמי גבי יוה"כ ספיקו
 הא אפילו ודאי יום אסור
 דמוספת יוה"כ דלורייתא
 ומילן דנקט ספיקו לאשמעינן
 דבט' באב אפילו ספיקו
 מותר ט': לקביעא דירחא.
 אין לפרש כגון בני כבל
 שאין יודעים מתי הוקבע
 המודש בא"י שהיו לריסם
 לעשות יוה"כ שני ימים
 דנהדיא אמר בסוף פ"ק
 דר"ה דף כה. שאין עושין
 אלא יום אחד אלא ה"פ
 ספיקו אסור אם משתק
 אפילו בא"י מתי הוקבע
 המודש כגון שמהלך
 במדבר עושה ב' ימים
 כדון כל ספיקות דלורייתא
 דלולין לתומרל הקשה
 רשב"א דמשמע דקביעא
 דירחא הן חלוקין הא לכל
 דבריהן שאין והא יום
 הכפורים חוספתו אסור
 וע' באב חוספתו מותר
 ומיך ר"י דלא מיירי אלא
 דנדרים דשיבי תענית
 עתמו: והאמר ר' יוחנן
 ידואי שיתפס ב' היום.
 א"ע"ג דר' יוחנן איירי
 דוקא כספק לא התפלל
 ודאי התפלל אסור להתפלל
 כדמוכח כפי שמתו (נדבסת
 כה). דקאמר לאי התפלל
 ספק לא התפלל אל יתפלל
 ור' יוחנן אמר ולואי שיתפלל
 כל היום וקאמר אם התפלל
 ומלא ציבור מתפללין אם
 יכול לתדע דבר שנתלמו
 חזור ויתפלל ואם לאו אל
 יתפלל מ"מ ספי' שזיר כיון
 דר' יוחנן על הספק מחייב
 להתפלל אי"כ תשעה באב
 דדמי לתענית ציבור כדמה
 דברים ותענית ציבור
 איכא תפלה ועילה בט' באב
 שמי יתפלל ומשני היום
 חובה והבט רשות פי' לא
 לגמרי רשות אלא לאו חובה
 הו' אלא מנזה מיהא איכא:
 קולי

ידיו ורגליו. ותענית ציבור אין אסור אלא כל גופו. אבל פניו דיו ורגליו מותר.

ז' תשעה באב רבינו הגנאל ר"ה ו' וי"ג.